

Joutsenet

Kansallislintumme herätti tunteita, ajatuksia ja tarinoita. BirdLife Suomen ja sähköverkkoyhtiö Elenian yhteiseen joutsenaiheiseen kirjoituskilpailuun osallistui yli 200 kilpailutyötä. Niiden laittaminen paremmuusjärjestykseen ei ollut tuomaristolle helppoa. Niin kaunosieluisia, luontoa rakastavia ja taitavakynäisiä suomalaiset ovat!

Heli Laaksonen ja Jan Södersved

BirdLife Suomen ja sähköverkkoyhtiö Elenian yhteiseen joutsenaiheiseen kirjoituskilpailuun osallistui yhteensä 218 kilpailutyötä kolmessa sarjassa. Haastavimmaksi osoittautui korkeintaan 160 merkin mittainen tviitti tai tekstiviesti. Tähän sarjaan lähetettiin vain 17 työtä. Suosituin oli runosarja, johon tarjottiin 131 työtä. Vapaamuotoisia tekstejä lähetettiin 70.

Kilpailun tuomaristoon kuuluivat runoilija **Heli Laaksonen**, tietokirjailija **Kaarina Davis** sekä Linnut-lehden päätoimittaja **Jan Södersved** BirdLife Suomesta ja viestintäjohtaja **Heini Kuusela-Opas** Eleniasta.

Tuomariston mielestä jokainen kilpailun lähetetyistä teksteistä olisi palkitsemisen arvoinen. Joutsenkirjoituksissa oli odotettavaakin löytää kauko-kaipuuta, koti-ikävää, isänmaallisuutta, kärsivällisyyden palkitsemista, luonnon varjelemista sekä tuonpuoleiseen siirtymistä. Yllättävän moneen kirjoitukseen joutsen toi mukanaan sisaruuden, sairauden, kivut, kivuttomuuden ja sielun – sekä sähkölinjat.

Näkökulmien moninaisuus hämmästytti: joskus puhui vanhana syntynyt joutsen, toisinaan joutsenkuiskaaja, joskus rengastettava untuvikko. Yhtäällä oltiin aavejoutsenen suojeluksessa, toisaalla ajettiin kolari joutsenen kanssa, katseltiin lintua Ruotsin-laivan kannelta tai piinaviikon tunnelmissa. Joutsen koetaan niin majasteettiseksi, että huumoria teksteissä oli vain harvakseltaan.

Tyylejä ja tekstilajeja oli ääri-laidasta toiseen, kryptisestä nykyrunosta riittelyyn. Luettavaksi saatiin kauhutarinoita, fantasioita, päiväkirjamerkintöjä, muistelmia, klassisia novelleja ja laulusanoja.

Joutsenen kulttuurihistoriallinen merkitys tuli esille monessa tekstissä: muistettiin Yrjö Kokon elämäntyö, Yö-yhtyeen Joutsenlaulu, Tapio Rautavaaran tulkinta Kulkurista ja joutsenes-ta sekä kreikkalainen jumaltar, jossa Zeus vietti kauniin Ledan joutseneksi muuttuneena.

Joutsenen herättämän tunteen suuruutta kuvaa hyvin erään kirjoittajan tunnustus: *”Laulujoutsen on minulle niin rakas lintu, että sen näkemisen tai kuulemisen tunnen kuin kipuna.”*

Voittajat

Tviitit tai tekstiviestit:

1. Vilja Siitonen, Turku
2. Mari Saavalainen, Siilinjärvi
3. Marita Kantola, Turku

Vapaamuotoiset:

1. Pirjo Maijala, Saarenkylä
2. Satu Rakkolainen-Sossa, Espoo
3. Marko Leppänen, Helsinki

kunniamaininnat:

Leena Riihimäki, Tampere ja Henri Väkeväinen, Lappeenranta

Runot:

1. Marita Seppälä, Orivesi
2. Sinikka Inkeroinen-Huhta, Raisio
3. Mia Rönkä, Naantali

kunniamaininnat:

Toivo Heikkinen, Padasjoki; Olli Ilmanen, Kokkola; Metti Löfberg, Tampere ja Ritva Palonen, Turku

Kunkin sarjan voittaja palkitaan Lintuvarusteen 200 euron, toiseksi tullut 100 euron ja kolmas 50 euron lahjakortilla. Lisäksi kunniamainintoina jaetaan Kaarina Davisin Toisinnäkijän päiväkirjaa.

kirjoitettiin lentoon

Tviitit tai tekstiviestit

Tviittisarja oli erityisen sopiva, sillä englannin kielen *tweet*-sana tarkoittaa linnun sirkutusta. Suomen kieli on vieraan korvin erottautuva ja merkillinen – aivan kuin harvinaisen linnun laulu - voittajasirkutukset sen osoittavat.

1. sija

Majatalossa. Ristipisto taululla. Lintutornissa käsi vyötärölläni. Hämeenkadun kaupan ikkunassa. Kolikon kuvassa. Joutsen, Sinä, olet siellä missä minä.
– Vilja Siitonen

KD: *Elämä on kaunis kun sitä katselee laulujoutsenen ja rakkauden perspektiivistä.*

2. sija

Jokainen ylilentävä joutsen jää kaiheartamaan rintaa. Voisinko syntyä joutseneksi tai norpaksi seuraavassa elämässä? Annan tekijän päättää.
– Mari Saavalainen

KD: *Toivon kaipuuta, sydämellinen ja humoristinen saamaan aikaan.*

3. sija

Rakkaani. Olen pesässä. Tule pian.
– Marita Kantola
KD: *Kolmessakymmenessä merkissä on suuri sisältö.*

Vapaamuotoiset

1. sija

Joutsenet, surulintuni

Pirjo Majjala

Aina ne tulevat maaliskuun lopussa tänne pohjoiseen. Joutsenet. Niin nytkin. Riemukkaat tööttäykset kuuluvat pääni yläpuolelta ja olen varma, että siinä se taas on. Sama kaksikko, joka kotirannassa levähtää ennen kuin kiirehtii pesimäpaikoilleen. Seuraavana viikonloppuna ajan eväiden ja kameran kanssa kairaani istun tutulla kivellä ja mutustelen eväitäni. En mene lähelle, jotta en häiritse väsyneitä. Joutsenilla on takanaan pitkä, vaarallinen matka ja olen iloinen, että ne ovat taas selviytyneet tänne asti. Nopeasti ne totuttavat häiriöttömään läsnäolooni ja näen jokakeväisen näytelmän. Eivät nämä ihanat, isot, valkoiset linnut ole niin lempeitä kuin ihmiset kuvittelevat, lienevätkö edes yksiavioisia elämässä loppuun asti. Joutsenet riitelevät reviiiritappeluitaan, julmistelevat toisilleen mutta myös hellivät ja rakastavat. Vanavedessä näkyy aina muutama sorsa ja joskus kurkiakin soidinmenoillaan. Joutsenten tulossa on aina jotain riemukasta, aivan kuin nekin olisivat iloisia tänne saapumisestaan. Metsänreuna ja peltö täyttyvät niiden äänistä. Maltan lähteä pois, kun joutsenet syötyään asettuvat levolle, vain muutama pää nousee korkeuksiin silloin tällöin tarkastelemaan, että kaikki on hyvin.

Olemme vanhan isäni kanssa moneen kertaan puhuneet, kohta ne tulevat. Olemme hitaasti kävelleet rantatietä ja tähyilleet joelle. Kaksi sataa metriä isä jaksaa, sitten jalat väsyvät. Katson uupunutta istujaa rollaattorin penkillä. Katson väsynyttä, kumaraista selkää. Katson ryppyisiä kivun satuttamia kasvoja, lempeitä silmiä. Isä painaa lippalakkaa tiukemmin päähänsä, tulee.

Juhannuksen alla istumme lääkärin vastaanotolla. Isän kasvat loistavat, hän on saanut hyviä uutisia, verivärit ovat kohdallaan. Seison isän selän takana ja pidän pyörätuolin käsikahvoista kiinni. Helpotus valahtaa jalkoihini, puristan kahvoja. Vilkaistaan vielä sitä jalkaa, lääkäri sanoo lopuksi. Lääkäri riisuu isän kengän ja sukan, polvistuu isän eteen. Seison hiljaa, pidätän hengi-

tystä. Silloin se tulee. Jalka on ehdottomasti amputoitava reidestä asti, toteaa lääkäri. Varpaan kuolio on edennyt, elimistöön on suora infektio. Tiedän, mitä se merkitsee, isäkin tietää. Hän voi kuolla leikkaukseen mutta varmasti hän kuolee, jos leikkausta ei tehdä. Näen, miten ilo kuolee isän kasvoilta. Tältä tuntuu, kun sydän särkyä, ajattelen, nielen kyyneleitä. Hiljaisina ajamme kotiin. Illalla katsomme säleverbhojen raosta joutsenia, isä on liian väsynyt lähteäkseen rantatielle niitä katsomaan. Ylväinä joutsenet lipuvat tyyntä joen pintaa.

Tulee syksy. Katso, tuolla, tuolla saaren rannassa, ojentan kättäni joutseniin päin. Isä istuu pyörätuolissa. Leikattu jalka on nättisti kutomani raitasukan sisällä. Pikkujalka, taputan sitä hellästi, isä hymyilee. Joutsenet lähtevät kohta, sanon. Keväällä taas ollaan niitä vastaanotamassa, jatkan. Isä ei sano mitään. Myöhemmin illalla tirkistelemme niitä taas säleverbhojen raosta. Poikkeuksellisesti joutsenet ovat tulleet aivan kotirantaan ja lipuvat siinä hiljaa edes takaisin ihan kuin tietäisivät, että isä ei jaksa enää ulos niitä katsomaan. Katso, tuolla kaukana on yksi, viiton verhojen raosta ja isä nyökyttelee. Vilkaistaan isää. Hän katsoo kaukaisuuteen, silmät ovat sameat.

Lokakuussa isäni kuolee. Eräänä syysiltana hän vain nukkuu eikä enää herää. Koko lokakuun alun joutsenet ovat melskanneet kotirannassa. Öisin olen nukahdannut niiden huutoon ja aamulla herännyt samaan ääneen. Pieniä valkoisia höyheniä on kellunut joen aalloilla. Nimipäivänäni lokakuussa isä onnitteli minua. Hän istui pyörätuolissa ja katsoi sydämeeni, onnea. Kuinka joku voi katsoa noin täynnä rakkautta, ajattelin silloin. Rakastan sinua niin hirveästi, hymyilin hänelle. Lokakuun lopussa syntymäpäiväni aamuna ajoin ruumisauton perässä. Katsoin auton keulassa liehuvaa Suomen lippua ja valkoista arkkua. Kuolinkellojen kumahdellensa oli aivan hiljaista.

Koko viikon ennen hautajaisia paistoi aurinko. Joki täyttyi joutsenista, ne kokosivat laumojaan ja tekivät läh-

töä. Valkoisten joutsenten seassa oli paljon harmaita. Voi, kunpa ne selviäisivät taas! Oli kummallisen hiljaista, lähdöntunnelma. Hautajaisissa istuin etupenkissä. Olin kätehty kohteliaasti arkunkantajat ja hymyillyt. Ave- Marian soidessa yhtäkkiä ymmärsin. Valkoisessa arkussa siellä edessä oli isäni. Hyvä Jumala, siellä oli minun isäni! Itkin.

Kun ajoin kotiin, vesisade hakkasi tuulilasias. Kävelin tyhjälle rannalle. Ei ainuttakaan joutsenta. Sadepilvien raosta pilkisti pieni auringonsäde. Sinne jonnekin olivat menneet isäni ja joutsenet. Koko talven pelkäsin tulevaa kevättä.

Nyt seison jälleen joenrannalla. Yksin. Tähyilen etelään. Sieltä ne tulevat kaupungista päin. Lentävät ylitseni, ne kaksi joutsenta ja kaikki muut! Laskeutuvat hie- man alemmas, töräyttävät tutut huutonsa. Palaavat pienen matkan takaisin päin ja laskeutuvat läheisen saaren rannalle. Rinnassani kouraisee. Isä ne ovat täällä nyt, kuiskaen tuuleen. Katson uljaista, valkoisia surulintujani, toivon tuojia. Elämä jatkuu, ne kertovat ja tiedän vielä joskus nauravani. Nyt kaipaan niiden rohkeutta, kun omani olen menettänyt.

Ajan hiljaa tutuille kuvauspaikoille. Kaadan kahvia termoskannusta. Istun muki kädessäni, kamera on vieressä. Ehkä kuvaan jotakin. Viime kesänä katselimme kuvia yhdessä isän kanssa. Kun nämä joutsenet lokakuussa lähtevät, isäni kuolemasta on vuosi...

Kävelen haudalle, kädessäni on kullerokimppu. Pääsiäisenä olin vienyt sinne pajunkissoja. Pieni tuntematon lintu sirkuttaa oksalla. Hautakivessä on kaksi joutsenta. Isä, mikään ei ole enää kuin ennen.

KD: *Koskettava. Kirjoittaja on seurannut tarkasti laulujoutsenten elämää. Kertomus muistuttaa laulujoutsenten ja luonnon lohduttavasta voimasta, joka auttaa käsittelemään vaikeita tunteita ja lo- toivoa.*

3. sija

Kaarlo oli joutsen nimeltään

Marko Leppänen

Itä-Uudenmaan kesä oli vaihtunut syksyyn, mutta lämpö viipyi raukean maan yllä. Intiaanikesäksi sellaista kutsutaan. Loviisan puutalokodeissa oli meneillään avoimien ovien viikonloppu. Väki kiersi kakluunien, pinkopahvien, ikkunalaudoilla kukoistavien pelargonioiden ja unisten kissojen piiriä.

Sitten se näkyi taidegalleriaan perustetun pop up -kirpputorin ruudun takana. Joutsen, joka oli tehty valkoiseksi maalatusta puusta. Sillä oli keltainen ja kyhmytön nokka, kai se siis oli laulujoutsen. Sen siivet oli kiinnitetty langalla kehoon. Se roikkui katosta. Lentää se halusi. Siksi sen alla oli vetonaru pampulan kera. Kun siitä vetäisi, sen siivet isisivät ilmaa.

Tiesimme heti, että lintu haluaisi lentää meille. Joutsen oli kumppanuutemme symboli. Jokin, joka olisi enemmän kuin osiensa summa. Jokin, mikä eläisi ihmismielessä valmiiksi kirjoitettuna niin että sen ulkomaailmassa nähty vastine herättäisi välittömän tunteiden tunnun. Ylitse pienen ja arkuuden lensi joutsenemme.

Kirpputori oli sulkeutumassa, päivä oli pulkassa. Mutta yhä tehtiin yhdet kaupat. Niin sai puinen joutsen uuden kodin. Myyjä väitti sitä vanhaksi, mutta ei se vanha ollut – pikemminkin ajassa vaivatta lentävä.

Joutsen ripustettiin huoneeseen, jonka nimi oli Apollo. Se roikkui ikkunan edessä; maisemanaan omenapuu, etelään viettävä rinneriittä ja vaahteroiden raikastama metsänreuna. Vuonna 1946 rakennettu talo sisäkatto oli tummanruskea häivähdyksellä punertavaa. Pigmentti oli peräisin jostain hyönteisestä, oli joku arvellut. Joka tapauksessa tummaa vasten oli valkean linnun paikka. Tumma salli sen hohtaa.

Kulttuurikerros Suomessa on ohut, sanotaan. Läkäs oli kuitenkin se kirjatalo. Sen julkisivu oli luonnonkivistä ja toi mieleen ritarilinnan. Talo huokui vanhaa hyvää aikaa, jollainen ilmeisesti todellakin oli ollut olemassa. Silloin talossa oli työskennellyt mies nimeltään Kaarlo Joutsen. Näin kertoi daami, joka oli palvellut talossa teini-ikäisestä aina eläkkeelle jäämiseen. Tapa millä hän mainitsi Kaarlo Joutsenesta, oli ehkä sanojen tasolla neutraali mutta huokui suurta arvostusta.

Näin joutsenemme oli saanut nimen. Sen kunniaksi se puhdistettiin kostealla liinalla. Sen valkeus lisääntyi. Luonto on antanut joutsenelle siekailemattoman, järjettömän värin, joka paljastaa sen kilometrien säteellä. Jo kiviakauden esi-isämme piirsivät joutsenia kalliioon. He olisivat luultavasti pitäneet Kaarloa vahvana taikakaluna.

Kevättalven iltapäivän yhä huutaessa kirkkautta ja kaikuessa palokärjen rummutusta, kömpi Apolloon onnellisen väsynyt villapaitamies. Hän oli vieras, jota oli kehoitettu rentoutumaan ruokaa odottaessa. Hän riisui metsätien housut, sulki oven, lämpeni huovan alla. Aurinko paistoi isosta ikkunasta.

Ikkunalaudalla pyöri vaimeasti ruksuttaen tiibetibuddhalainen rukousmylly. Laite oli juomalasin korkuinen kullanvärinen sylinteri, joka liikkui koristeellisessa tuki-kehikossaan pienestä aurinkopaneelistä saamallaan voimalla. Munkki Kathmandussa oli asentanut rukousmyllyn onton sylinterin sisälle mikrofiliäkäärön. Se sisälsi pienen maailmankaikkeuden; toistamijoonaa kopiota Dalai-laman tiibetiläisin kirjainmerkein kirjoittamasta myötätunnon buddhan mantrasta. Kun se pyöri, levisivät siunaukset kaikkiin ilmansuuntiin, näin ainakin kauniisti ajateltiin.

Raukea retkeläinen ei voinut olla huomaamatta rukousmyllyn tasaista pyörimistä ja sen levittämää kultaista välkettä. Hän on varmasti nähnyt Kaarlon sen yläpuolella. Lennättikö hän Kaarloa? Vetikö hän pampulasta? Suljettu ovi piti salaisuuden. Eräs parrakas ja eloisasilmäinen eläinlääkäri ainakin lennätti. Hänessä oli uteliaisuutta, hän ei pelännyt kasvojen menetystä. Myhäillen hän veti pampulasta ja teki näin selväksi, että oli heimoamme.

Jotkut lapsista noteerasivat Kaarlon, eivät kaikki. Tuleva isä esikoisensa syntymän laskettuna päivänä innostui Kaarlosta. Hän suunnitteli ottavansa siitä piirustuksen. Odottamattomin kiinnostus Kaarloa kohtaan tuli kuitenkin hyvin pieneltä olennot. Eräänä iltapäivänä kun Kaarloa lennätettiin, alkoi karpänen kierrellä sitä. Se tunsu selvää vetoa valkoiseen ilmestykseen ja yritti koko ajan päästä mahdollisimman lähelle sitä, mutta samalla se pelkäsi ilmestyksen liikettä ja teki pitkiä väistökaaria – palatakseen taas välittömästi liki. Karpänen oli täysin Kaarlon vallassa. Jos se ei olisi ollut karpänen, olisi sen toimintaa voinut pitää ilmiselvänä leikinä, kisa-iluna.

Karpänen ei väsynyt, vaan Kaarloa lennättävä ihminen. Oli jo tullut ilta, kun karpänen taas huomattiin. Se nukkui Kaarlon poskella.

KD: *Tekstissä pääsee takaisin "vanhaan hyvään aikaan". Tarina on Kaarlo-puujoutsenen tavoin enemmän kuin osiensa summa ja herättää lukijan mielikuvituksen. Laulujoutsen on usean asian vahva symboli. Me saamme päättää vedämmekö pampulasta ja lennättämmekö myötätuntoa kaikkiin ilmansuuntiin.*

2. sija

Reviirinpuolustajat

Satu Rakkolainen-Sossa

Uolevi istui nuotion loisteessa ja tuijotti lammen pintaa. Vastarannan hongat heijastuivat tummaan veteen, ja hetken Uolevia houkutti astua niiden joukkoon. Ennen hän olisikin tehnyt niin. Nuorina hän ja Aulikki olivat riisuneet vaatteet kilpaa ja heittäytyneet lammen syliin. Silloin se oli ollut yhtä lämmin ja hyvällä tavalla houkutteleva kuin hänen Aulikkinsa. Nyt lammen puoleen-savetävytydessä oli jotain synkkää ja surumielistä. Ikään kuin se olisi sanonut Uoleville:

– Mitä sinä vanha mies siellä rannalla yksiksesi ruikutat? Hyp-pää tänne syleilyyni päästäksesi pois yksinäisyydestäsi!

Uolevi mietti, olisiko kaikki helpompaa, jos seuraisi kutsua.

Kaukana lammella ui laulujoutsenperhe. Aikuisten ylväät hahmot ja valkeat sulat kiilsivät lammen pinnalla. Poikasten vielä harmaat sulkapörröt näyttivät liikuttavilta vanhempien kylkeä vasten. Joutsenten sulavat liikkeet saivat Uolevin kateuden värähtämään. Joutsenet lipuivat yhdessä perheenä. Vanhemmat pysyivät yhdessä. Toinen niistä ei lähtisi Aurinkorannikolle ilman toista.

Aulikki oli lähtenyt. Hän oli muuttanut Espanjaan ja jättänyt Uolevin yksin. Joutsenten poikasetkin olivat perheen kanssa yhdessä ainakin ensimmäisen vuoden. Hylkäsivätkö ne sitten vanhempiensa vai tulivatko ne edes käymään?

Uolevin lapset olivat pelanneet oman pelinsä Uolevia vastaan. Hän oli rakentanut heille lammen rannalle omat mökit, jotta he palaisivat edes lomilla juurilleen. Kolme lasta, kolme mökkiä. Eivät lapset koskaan tulleet. Aina oli firmassa muka jotain kiireitä. Aulikin luokse he kyllä lensivät. Mökit seisoivat tyhjiillään ja odottivat tulijoita.

Kun joutsenten syysmuuton aika tulisi, ne kerääntyisivät yhteen ja tekisivät lentokierroksia peltojen yllä. Yhdessä ja pareittain. Olisiko minunkin pitänyt lähteä liikkeelle? Uolevi mietti. Osallistua Aulikin ehdottamille teatteriretkille ja kaikenmoisille bussimatkoille? Olisiko Aulikki silloin jäänyt?

Keväisin joutsenia saattoi kerääntyä isoiksiin laumoiksi läheisille pelloille. Vaikka joutsenten lentoonlähtö näytti työläältä, ne pääsivät ponnistellen ilmaan. Olisiko vain pitänyt ponnistella yhtä paljon? Pakottautua seuralisemmaksi?

Uolevi muisteli kerran järjestettyä joutsenbongausta. Tulisikohan sellainen taas? Olikohan se humpuukia, vai osallistuisiko siihen? Vai pitäisikö tiedon näistä oman lammen joutsenista ihan itsellään? Jos jaksaisi tietoa, voisi edes seittinohuin langoin kuulua johonkin yhteisöön.

Yksi joutsenista päästi komean äänen.

– Olette te musikaalisia. Minä en, Uolevi puheli enemmän itselleen kuin joutsenille.

Aulikki oli aina halunnut kaupunkiin kaikenlaisiin pimputuskonsertteihin ja teatteriesityksiin. Uolevi vihasi kaupunkia. Joutsentenkin paikka oli luonnossa, vaikka osa niistä muuttikin ihan liian lähelle asutusta. Osa teki pesänsä jopa vilkkaiden teiden viereen.

Lampeaan Uolevi rakasti. Se oli hänen teatterinsa. Hänen taidenäyttelynsä. Hänen konserttinsa. Sinfoniensa ja hymninsä. Hiljaisuutensa. Kun Uolevi oli seissyt kaupungin äänten kakofoniasa, hän ei ollut kuullut omia ajatuksiaan. Kun hän seisoi niemenkärjessä lammella vailla ihmisten aiheuttamia ääniä, hän voi hyvin. Miten ne urbaanit joutsenet kestivät kaupungin melun ja saasteet, kun pakokaasut salpasivat hengityksen ja ihmisiä oli joka puolella eikä mihinkään päässyt pilloon?

Aulikki oli hokenut tarvitsevana ihmisiä. Uolevi ei ollut jaksanut kuunnella. Sitten Aulikki oli muuttanut Aurinkorannikolle. Nyt hän asui laatikkoa muistuttavan kerrostalon 13. kerroksessa. Samanlaisia laatikkoja siellä oli rivissä kymmenittäin.

Laulujoutsenet viettivät elämänsä useimmiten vain yhden kumppanin kanssa, mutta toisen kuoltua ne saattoivat pariutua uudelleen. Sitäkö Aulikkikin halusi? Pariutua uudelleen jonkun

espanjanlaisen gigolon kanssa – vaikka Uolevi ei ollut edes kuollut?

Molemmat joutsenvanhemmat huolehtivat kesällä syntyvistä poikasista, ja koko perhe vietti vielä ensimmäisen talvenkin yhdessä. Olisiko hänenkin pitänyt huolehtia lapsista enemmän? Aulikki oli hoitanut kaiken yksin Uolevin tehdessä töitä. Ilman Uolevia firma ei olisi pyörinyt. Pitkien työmaratonien aikana hän vieraantui lapsista niin, etteivät he lopulta enää osanneet olla yhdessä. Siksi kai he menivät nytkin aina Aulikin luokse.

Uolevi haukkasi makkaraleipää. Hän muisti lukeneensa joutsenten syövän lähes 75 prosenttia ajasta, jonka ovat hereillä. Aulikki oli halunnut kokeilla merkillisiä kokkeuskokituksia. Ensin kaiken maailman ilmakeivattuja kinkkuja, jotka venyivät suussa. Sitten hän rupesi kasvissyöjäksi ja tarjolla oli vain rehuja ja siemeniä, kuten joutsenilla.

Uolevi kohensi nuotiota. Savu kieppui pohjoisesta nousseen tuulen sylissä ja muodosti lammen päälle harmaan viitan. Kuusenoksat ritisivät tulella. Nuotiosta kuului napsahdus kuin laukaus. Se kaikui vastarannalla asti. Joutsenuros nosti päätään ja suoristi kaulaansa.

– En minä teitä vahingoittaisi. En koskaan, Uolevi puheli.

Jotkut asiakkaat olisi pitänyt viedä metsästysretkelle. He olisivat halunneet ampua joutsenia.

Uolevi oli sanonut painokkaasti:

– No, no!

Ei tullut kauppvoja, vaikka firma olisi pahimpina lamavuosina tarvinnut kipeästi jorkaisen uuden asiakkaan.

Lapset olivat pitkään halveksineet firmaa, mutta Uolevin haistettua markkinaraon ja firman saatua mainetta he olivat halunneet päästä osingolle. Oli ollut ennakkoperintöpuhetta ja hiillostuskampanjoita, joista viimeinen oli onnistunut. Uolevi oli luovuttanut firman lapsilleen siinä toivossa, että he vihdoin arvostaisivat häntä ja antaisivat hänelle edes hetkiä. Vielä mitä. Hänen parastaan he kuulemma ajattelivat investoidessaan aikansa firmaan.

Lammelle laskeutunut hiljaisuus rikkoutui vihaisiin ääniin. Uolevi näki pienen hahmon rannalla. Minkki. Uolevi tiesi laulujoutsenen puolustavan revieriään tarvittaessa rai-vokkaastikin erityisesti pesimäaikaan. Sellainen Uolevikin oli, ikioman yksityisen revierinsä puolustaja. Siinä hän oli onnistunut hyvin, liiankin hyvin. Koko perheen puolustamises-sa onnistuivat hänen joutsenystävänsä.

KD: Voiko Uoleviin olla rakastumatta? Suomalaisista sielunmaisemaa. Laulujoutsenet ja Uolevi puolustavat rakasta lampeaan ja revieriään. Kirjoittajan sanoja mukaillen: suomalainen luonto on teatterimme, taidenäyttelymme, konserttimme, sinfoniamme ja hymnimme. Hiljaisuutemme.

Runot

1. sija

Tumman veden
vastarannalla
naapurilla pyykkipäivä

Ei. Joutsenparvi levähti.

– Marita Seppälä

HL: Voisko enä tiiviimmin
kirjotta: kokonaine maisema,
tunnelma, lajimääritys,
elämänhetki kahreksal sanal.
Ristorasamaine, visuaaline,
oivallise oivaltava – vähä
humoristinenki runo.

3. sija

joutsen katsoo kuvajaistaan jään pinnasta
nokaan vesipisarassa koko maailma

harmaa joutsen, valkoinen, sinivalkoinen
punainen joutsen kallonseinämässä
punainen joutsen palavan kaupungin yllä

lapsi heiluttaa helistintä, joutsenen
henkitorvesta tehtyä, niin oli tapa
ja tunturissa kulkee mies, joka haluaa löytää
edes yhden pesivän joutsenparin, jonka on pakko kulkea
vuosia
pienellä järvellä asuinalueen kyljessä
lapsi näkee, miten joka kevät
ne tulevat takaisin

HL: Kiinnostava, kuvalline, kaunis ja vakava. Niinko timantti, mink joka kulma näyttää joutsenen uures valos. Heijasta taitavast ihmise ja pyhän linnun ikaikast suhret, mikä o voimas tänäkin päivän viäl.

2. sija

Laulujoutsen

Lumi putoilee
hiljaa valkeiden
sulkien poimuihin

piirtää uurteet
vastasyntyneelle
höyhenpeitteelle

kuin lintu riisuisi
maailmasta
kaiken pahan
pois

valkoinen
vasten sinistä
maalaa
taivaan täyteen
valon aukkoja

joista me kuljemme
uusiin aamuihin.

– Sinikka Inkeroinen-Huhta

HL: Joutsenensulan keviä, taivaast
leijaille, kuvalline ja ehjä
runo, mitä teke miäl lukea ain
uurestas ja uurestas.

ihminen katsoo joutsenta
metsästäjää, runonlaulaja, taiteilija, rengastaja,
lintuharrastaja, luonnonsuojelija
vesilinnun kansa
joutsen merkitsee, kulkee mukanaamme päivittäin
joutsenen maailma
sammaleinen pesäkumpu, lumilaikkuiset
pellot, jäätyvät vedet
sähkölinjat leikkaavat maisemaa, mustaa jokea

ihminen katsoo kuvajaistaan jään pinnasta

– Mia Rönkä